

**ΖΑΜΟΛΞΙΣ Η ΚΑΤ' ΗΡΩΔΙΑΝΟΝ ΖΑΜΟΞΛΙΣ,
Ο ΘΡΑΞ ΓΕΤΗΣ ΠΡΟΣΩΚΡΑΤΙΚΟΣ ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟΣ ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ**

Χαράλαμπος Χ. Σπυρίδης

Καθηγητής Τμήματος Μουσικών Σπουδών
Φιλοσοφικής Σχολής
Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών
hspyridis@music.uoa.gr
<http://users.uoa.gr/~hspyridis>

Περίληψις

Επί πολλά έτη ανεζήτησεν την αιτίαν της εκτοξευθείσης Αριστοτελείου μομφής (*Προβλήματα*, 911a, 1-4) κατά μιας φυλής των αρχαίων Θρακών προγόνων μου και να διαπιστώσω οποία ήτο αύτη η φυλή μεταξύ των υπαρξασών εβδομήκοντα υποδιαίρέσεών των. Δια των ερευνών μου διεπίστωσα ότι οι Θράκες της πολυαρίθμου φυλής των Γετών ή Γαιτών, οι κατοικούντες εις την παραδουνάβειον Θράκην και επί των κορυφών των Καρπαθίων ορέων, οργανώθησαν εις μίαν ενότητα διαβιούσα ομαδικώς εις πόλεις, εδιδάχθησαν τας αγροτικάς εργασίας, ώστε να εξασφαλίζουν τα προς το ζην, οργανώθησαν επί βάσεως αλληλεγγύης, ομοφύλου αγάπης κι ενότητος, απεδέχθησαν την δικαιοσύνην και την ανοχήν δια την ηρεμίαν των ενστίκτων και ενεπνεύσθησαν τον πατριωτισμόν υπό του Ζαμόλξιδος. Τον Ζαμόλξιδα, Θράκα Γέτην προσωκρατικόν Πυθαγόρειον φιλόσοφον, πρώην δούλον του φιλοσόφου Πυθαγόρου του Σαμίου, υιού του Μνησάρχου, νομοθέτην κατά τα Πυθαγόρεια πρότυπα, θρυλικόν κοινωνικόν και θρησκευτικόν Ορφικοπυθαγορικών μεταρρυθμιστήν, τον τιμώμενον υπό των Γετών Θρακών ως θεόν υπό το όνομα Γεβελείζιν, εστόχευον τα Αριστοτέλεια βέλη.

Λέξεις κλειδιά: Γέται, Πυθαγόρας, Γεβελείζιν, τετρακτύς, ψευδοτετραδικό αριθμητικό σύστημα

1. Προλεγόμενα

Κυρίαί και κύριοι σύνεδροι, τον προσωκρατικόν φιλόσοφον Ζάμολξιν ή -κατά τον Ηρωδιανόν- Ζάμοξλιν και κατ' άλλους Σάμοξλιν ή Σάλμοξιν τον ανεκάλυψα υπαιτιότητα του φιλοσόφου Αριστοτέλους, του αρίστου μαθητού του Πυθαγορείου Πλάτωνος και δια τούτο αισθάνομαι μεγίστην ευγνωμοσύνην προς αυτόν.

Ως τυγχάνει γνωστόν τοις πάσι, ο Αριστοτέλης παρακινούμενος αμέσως ή εμμέσως εκ του «πάθους» του κατά των Πυθαγορείων, έγγραψεν τα «κατά Πυθαγορείων» μέρος των οποίων διεσώθησαν και μας προσέφερον πολυτίμους πληροφορίας περί των Πυθαγορείων.

Κυρίαί και κύριοι σύνεδροι, ως Θραξ εκ Θρηκός πατρός και Θρησίσης μητρός εκ της Θρηκίας Ξάνθης ορμώμενος, ενωχλήθην τα μάλα υπό της Αριστοτελείου δηλώσεως εις τα *Προβλήματα* 910b 23 – 911a 4

«*Διὰ τί πάντες ἄνθρωποι, καὶ βάρβαροι καὶ Ἕλληνες, εἰς τὰ δέκα καταριθμοῦσι, ... μόνοι δὲ ἀριθμοῦσι τῶν Θρακῶν γένος τι εἰς τέτταρα, διὰ τὸ ὥσπερ τὰ παιδιά μὴ δύνασθαι μνημονεῦειν ἐπὶ πολὺ, μηδὲ χρῆσιν μηδενὸς εἶναι πολλοῦ αὐτοῖς*» και επί ἐτη πολλά ερευνοῦσα περί του τί να εννοεί ο φιλόσοφος.

Δια των πολυετών ερευνών μου συνεκέντρωσα πληροφορίας περί των αρχαίων Θρακῶν, οίτινες κατόκουν κατά την προομηρικὴν και την ομηρικὴν αρχαιότητα εις ολόκληρον την Βαλκανικὴν χερσόνησον από του Δουνάβεως (Ιστρου) ποταμού έως τον Πηνειὸν ποταμόν.

Κατά τον Ηρόδοτον (*Ιστορίαι*, 5, 3, 1-2) οι Θράκες εθεωροῦντο ο μεγαλύτερος εις αριθμόν λαός μετά τους Ινδούς «*Θρηκῶν δὲ ἔθνος μέγιστόν ἐστι μετά γε Ἰνδοῦς πάντων ἀνθρώπων*», αλλ' ούτε απετέλουν ἔν κράτος με την σημερινὴν ἔννοιαν του ὄρου, ούτε ἕναν συγκεκριμένον λαόν.

Τους Θράκας απετέλουν πολλά μικρά ή μεγάλα φύλα - ἔθνη (8 κύρια κατά τον Ηρόδοτον, 22 κατά τον Στράβωνα με περισσοτέρας των εβδομήκοντα υποδιαιρέσεις).

Ἔστι δ' ἡ Θράκη σύμπασα ἐκ δυεῖν καὶ εἴκοσιν ἔθνων συνεστῶσα

Στράβων, *Γεωγραφικά*, 7a, 1, 47, 1-3

Δια να προβῆ εις την συγκεκριμένην δήλωσιν ο μη συμπαθὸν τους Πυθαγορείους Αριστοτέλης φαίνεται ότι ηρεῦνησεν λίαν διά τινες προσωπικούς του ἴσως λόγους τα πολλά μεγάλα ή μικρά φύλα-ἔθνη των Θρακῶν και ενετόπισεν εις μίαν φυλήν το συγκεκριμένον μειονέκτημα του νοός των.

Αι πολυετείς προσωπικάί μου ἔρευναι με ωδήγησαν να κατανοήσω ότι ο μέγας φιλόσοφος Αριστοτέλης εἶχεν κατά νουν την φυλήν των Γετών Θρακῶν, οίτινες κατόκουν, ως μας πληροφορεῖ ο Ευστάθιος¹, εκατέρωθεν του Ἰστρου (Δουνάβεως) ποταμού παρά τας εκβολάς αυτού και επί των κορυφῶν των Καρπαθίων ορέων.

¹ Ὅτι τοὺς Γέτας Διονύσιος μὲν πρὸς βορρᾶν τοῦ Ἰστρου οἶδεν, ὡς ἀνωτέρω εἶρηται· καθὰ καὶ τοὺς Σαρμάτας, οἱ ἔθνος εἰσὶ Σκυθικόν. Ἡρόδοτος δὲ μέρος οἶται εἶναι τῶν Θρακῶν τοὺς Γέτας, ὁ δὲ Γεωγράφος ἐφ' ἐκάτερα τοῦ ποταμοῦ αὐτοὺς οἰκεῖν ἱστορεῖ, ὡς καὶ τοὺς Μυσοὺς καὶ τοὺς Θρακᾶς. Φιλογύναιοι δὲ, φησὶν, εἰσὶ, καὶ περὶ τὸ θεῖον σπουδάζοντες. Παρ' οἷς ἦν καὶ ὁ Ζάμολις Πυθαγόρα φοιτήσας καὶ τοῖς Αἰγυπτίοις καὶ πολλὰ προειπὼν, καὶ θεὸς διὰ τοῦτο κληθεὶς, καὶ κοινῶν βασιλεῖ τῶν πραγμάτων.

Οι Γέται Θράκες εθεώρουν τον πατριώτη των Ζάλμοξιν κοινωνικόν και θρησκευτικόν αναμορφωτήν των και τον μόνον θεόν των υπό το όνομα Γεβελείζιν².

Εικόν 1: Χάρτης Θρακικών φύλων και πόλεων

2. Ζάμοξλις ή Ζάμοξλις ή Σάμοξλις ή Σάλμοξις

Ο Ζάλμοξις³ υπήρξεν εἷς θρυλικός κοινωνικός και θρησκευτικός αναμορφωτής των Γετών⁴ Θρακῶν ἢ, καθ' ἑτέραν ονομασίαν, των Δακῶν της Θράκης,

Ευστάθιος, *Σχόλια εις τον Διονύσιον τον περιηγητήν*, 304, 6-15.

² Ἀθανάτζουσι δὲ τόνδε τὸν τρόπον· οὐτε ἀποθνήσκειν ἐσωτοὺς νομίζουσι ἰέναι τε τὸν ἀπολλύμενον παρὰ Σάλμοξιν δαίμονα· οἱ δὲ αὐτῶν τὸν αὐτὸν τοῦτον ὀνομάζουσι Γεβελείζιν.

Ἡρόδοτος, *Ιστορίαι*, 4, 94, 1 – 3.

³ τὸν δὴ Ἀστραῖον τῷ Πυθαγόρᾳ χαρίζεται Μνήσαρχος. ὃ δὲ λαβὼν καὶ φυσιογνωμονήσας καὶ τὰς κινήσεις καὶ τὰς ἡρεμίας τοῦ σώματος ἐπισκεψάμενος ἐπαίδευεν. ταύτην γὰρ ἡκρίβου πρῶτος τὴν περὶ ἀνθρώπων ἐπιστήμην, ὅποιος τὴν φύσιν ἕκαστος εἴη μανθάνων. καὶ οὐτ' ἂν φίλον οὔτε γνῶριμον

αναγνωριζόμενος ως ο μόνος θεός αυτών. Τον Ζαμόλξιδα (ή Ζάμολξιν), νομοθέτην και θρησκευτικόν μεταρρυθμιστήν των, οι Θράκες Γέται απεκάλουν Γεβελείζιν και τον ετίμων⁵ ως θεόν.

Και ο Ηρόδοτος (IV 94-96) και ο Στράβων (C 297) παραδίδουν εις ημάς την ιδίαν ιστορίαν μετά τινων παραλλαγών, κατά την οποίαν ο Ζάμολξιν προϋπήρξεν δούλος του Πυθαγόρου⁶ του Σαμίου, του υιού του Μνησάρχου και της Πυθαΐδος ή

έποιήσατο οὐδένα πρὶν πρότερον φυσιογνωμονῆσαι τὸν ἄνδρα, ὁποῖός ποτ' ἔστιν. ἦν δ' αὐτῷ και ἕτερον μειράκιον ὃ ἐκ Θράκης ἐκτῆσατο, ᾧ Ζάμολξιν ἦν ὄνομα, ἐπεὶ γεννηθέντι αὐτῷ δορὰ ἄρκτου ἐπεβλήθη· τὴν γὰρ δορὰν οἱ Θράκες ζαλμὸν καλοῦσιν. ἀγαπῶν δ' αὐτὸν ὁ Πυθαγόρας τὴν μετέωρον θεωρίαν ἐπαίδευσεν τὰ τε περὶ ἱερουργίας και τὰς ἄλλας εἰς θεοὺς θρησκείας· τινὲς δὲ και Θαλῆν τοῦτον φασὶν ὀνομάζεσθαι. ὡς Ἡρακλέα δ' αὐτὸν προσκυνοῦσιν οἱ βάρβαροι. Διονυσοφάνης δὲ λέγει δουλεῦσαι μὲν αὐτὸν τῷ Πυθαγῶρα, ἐμπεσόντα δ' εἰς ληστὰς και στιχθέντα, ὅτε κατεστασιάσθη ὁ Πυθαγόρας και ἔφευγεν, δῆσαι τὸ μέτωπον διὰ τὰ στίγματα. τινὲς δ' ἐρμηνεύσθαι τὸ ὄνομα φασὶ Ζάλμοξιν ξένος ἀνήρ.

Πορφύριος, *Βίος Πυθαγόρου*, 13, 1 – 15, 5.

Photius Lex.: Ζάμολξιν ... Μνασέας δὲ παρὰ Γέταις τὸν Κρόνον τιμᾶσθαι και καλεῖσθαι Ζάμολξιν. Μνασέας, *Σπαράγματα*, Σπάραγμα 23, 1-3.

⁴ Εἰ δὲ ἄρα τοῦτο φατε, ὡς ἔξω μὲν τῆς Ἑλλάδος και ἔφυσαν οἶδε οἱ ἄνδρες και ἐτράφησαν, τὴν δὲ γε Ἑλληνικὴν ἠσκήθησαν γλῶτταν, πρῶτον μὲν ὁμολογεῖτε και ἐν ἄλλοις ἔθνεσιν ἄνδρας γεγενῆσθαι σοφοῦς· και γὰρ δὴ και Ζάμολξιν τὸν Θράκα και Ἀνάχαρσιν τὸν Σκύθην ἐπὶ σοφίᾳ θαυμάζετε, και τῶν Βραχμάνων πολὺ παρ' ὑμῖν τὸ κλέος· Ἴνδοι δὲ οὗτοι, οὐχ Ἕλληνες. Θεοδώρητος, *Ἑλληνικὴ Θεραπευτικὴ Παθημάτων*, 1, 25, 1-6.

Σχόλιον ἐμοῦ: Ἴσως να ἐννοεῖ ο Θεοδώρητος ὅτι ἦσαν Θράκες ἐκ τῆς Δυρβαίας Σκυθίας, ἡ οποία κατὰ μίαν ἐκδοχὴν ἐκεῖτο πέραν τῆς Βακτριανῆς.

⁵ Φοίνικες δὲ Μελκάθαρον και Οὔσωρον και τινὰς ἄλλοις ἀτιμότερους θνητοὺς πάλιν ἄνδρας θεοὺς ἀνηγόρευσαν, ὡς και παῖδες Ἀράβων Δούσαριν τινὰ και Ὀβοδον, και οἱ Γέται τὸν Ζάμολξιν και τὸν Μόψον Κίλικες, και τὸν Ἀμφιάρων Θηβαῖοι, και παρ' ἑτέροις [ἄλλοι] πάλιν ἑτέρους, τὴν φύσιν οὐδὲν τῶν θνητῶν διαλλάττοντας αὐτὸ δὲ μόνον ἀληθῶς ἀνθρώπους. Εὐσέβιος, *Ἐπαινοὶ Κωνσταντίνου*, 13, 5, 1-8.

Ἰουλιανὸς ἐν τινὶ τῶν αὐτοῦ λόγων γράφει, ὅτι τὸ τῶν Γετῶν ἔθνος τῶν πώποτε μαχιμωτάτων, διὰ τε ἀνδρίαν και διὰ τὸν Ζάμολξιν ὄν τιμῶσιν· Εὐστάθιος, *Σχόλια εἰς τοῦ Διονυσίου...*, 304, 25-26.

⁶ και γὰρ οἱ ἐκ τοῦ διδασκαλείου τούτου, μάλιστα δὲ οἱ παλαιότατοι και αὐτῷ συγχρονίσαντες και μαθητεύσαντες τῷ Πυθαγῶρα πρεσβύτερη νεοί, Φιλόλαός τε και Εὔρυτος και Χαρώνδας και Ζάλευκος και Βρύσων, Ἀρχύτας τε ὁ πρεσβύτερος και Ἀρισταῖος και Λῦσις και Ἐμπεδοκλῆς και Ζάμολξιν και Ἐπιμενίδης και Μίλων, Λεύ-κιππός τε και Ἀλκμαίων και Ἴππασος και Θυμαρίδας και οἱ κατ' αὐτοὺς ἅπαντες, πλήθος ἐλλογίμων και ὑπερφυῶν ἀνδρῶν, τὰς τε διαλέξεις και τὰς πρὸς ἀλλήλους ὁμιλίας και τοὺς ὑπομνηματισμούς τε και ὑποσημειώσεις και αὐτὰ ἤδη τὰ συγγράμματα και ἐκδόσεις ἀσας, ὧν τὰ πλείονα μέχρι και τῶν ἡμετέρων χρόνων διασώζονται, οὐ τῇ κοινῇ και δημόδει και δὴ και τοῖς ἄλλοις ἅπασιν εἰωθυῖα λέξεσι συνετὰ ἐποιοῦντο ἐξ ἐπιδρομῆς τοῖς ἀκούουσι, πειρώμενοι εὐπαρακολούθητα τὰ φραζόμενα ὑπ' αὐτῶν τίθεσθαι, ἀλλὰ κατὰ τὴν νεννομηθετημένην αὐτοῖς ὑπὸ Πυθαγόρου ἐχεμυθίαν θείων μυστηρίων και πρὸς τοὺς ἀτελέστους ἀπορρήτων τρόπων ἤπτοντο και διὰ συμβόλων ἐπέσκεπον τὰς πρὸς ἀλλήλους διαλέξεις ἢ συγγραφάς. Ιάμβλιχος, *Βίος Πυθαγόρου*, 23, 104, 1 – 105, 1.

Ζάμολξιν ἀνὴρ ἀγαθὸς ἦν και φιλόσοφος, εἴ γε μαθητῆς Πυθαγόρου ἐγένετο

ΠαρθENAΪδος, παρά τον οποίον απέκτησεν πλήθος γνώσεων. Απελευθερωθείς υπό του φιλοσόφου, ο Ζάμολξιν περιηγήθη την Αίγυπτον και διαφόρους Ελληνίδας πόλεις της Μικρασιατικής και ηπειρωτικής Ελλάδος εμπλουτίζων γνώσεις και βεβήαντιον. Σοφός και πλούσιος επέστρεψεν εις την πατρίδα του, εις τους παιδευτούς συμπατριώτας του, οίτινες διήγον ως νομάδες ζώην ταλαήν (=αθλίαν, ταλαίπωρον).

Έχων διδαχθεί τα περί της Φιλοσοφίας και της Αστρονομίας υπό του εξοχότερου των Ελλήνων Φιλοσόφων, του Πυθαγόρου, ανέλαβεν να εκπαιδεύσει τους Γέτας, αρχήν ποιούμενος εκ των ηγετών των. Ωκοδόμησεν περίλαμπρον ανδρεώνα ένθα προσεκάλει κι εφιλοξένει μόνον τους διακεκριμένους ισχυρούς Γέτας και τους εδίδασκεν την αθανασίαν⁷, ήτοι ότι ούτε αυτοί οι ίδιοι, αλλ' ούτε οι απόγονοι αυτών θα αποθάνουν κατ' ουσίαν, αλλά θα μεταβούν εις τόπον τινά, ένθα θα έζων αιωνίως απολαμβάνοντες πάντων των αγαθών.

Απολλώνιος, Επιστολαί Απολλωνίου, 28, 1-3.

και Ζάμολξιν έν Σκύθαις φασί, τον Πυθαγόρου δοϋλον
Κέλσος, 2, 55, 4-5.

ΔΑΜΙΣ

Εϋ γε, ὃ Τιμόκλεις, ὅτι με υπέμνησας τῶν κατὰ ἔθνη νομιζομένων, ἀφ' ὧν μάλιστα συνίδοι τις ἂν ὡς οὐδὲν βέβαιοι ὁ περὶ θεῶν λόγος ἔχει· πολλή γάρ ἡ ταραχὴ καὶ ἄλλοι ἄλλα νομίζουσι, Σκύθαι μὲν ἀκινάκη θύοντες καὶ Θρακῆς Ζαμόλξιδι, δραπέτη ἀνθρώπων ἐκ Σάμου ὡς αὐτοὺς ἤκοντι, Λουκιανός, *Jupiter tragoedos*, 42, 2-7

ἔσχε <ὁ Πυθαγόρας> καὶ δοϋλον Ζάμολξιν, ὃ Γέται θύουσι, Κρόνον νομίζοντες, ὡς φησὶν Ἡρόδοτος (iv. 95 sq.).

Διογένης Λαέρτιος, Βίος Φιλοσόφων, 8, 1, 12-14.

Γέται δὲ ἔθνος βάρβαρον οὐκ ἄγευστον φιλοσοφίας πρεσβευτὴν αἰροῦνται πρὸς Ζάμολξιν ἥρωα κατ' ἔτος. ὁ δὲ Ζάμολξιν ἦν τῶν Πυθαγόρου γνωρίμων.

Κλήμης ὁ Αλεξανδρεὺς, *Stromata*, 4, 8, 57, 1, 1.

Ζάμολξιν οἰκέτης ἦν Πυθαγόρου, καὶ προσεκύνησαν αὐτὸν οἱ Γέται.
Στοβαίος, *Ανθολόγιον*, 4, 19, 43, 2-3.

ἀλλὰ πολὺ πρότερός μοι δοκεῖ ὁ Ζάμολξιν Πυθαγόρου γενέσθαι·
Φώτιος, Λεξικόν & Ελλάνικος, *Σπαράγματα*, Σπάραγμα 73, 12-13.

⁷ Ἀρρίανος δὲ λέγει καὶ ὅτε παρὰ Βιθυνοῖς τελοῦνται τὰ νεκύσια, καλεῖν ὀνομαστί τὰς τῶν κατοικομένων ψυχὰς ὅσοι τελευτᾶν ἔτυχον ὑπερόριοι καὶ κατακαλεῖν αὐτοὺς ἐς τρεῖς, καὶ δέεσθαι ἀνελεθεῖν ὡς μετάσχοιεν τῆς δαιτός. Ὅτι δὲ ἐπανάκλῃσιν ψυχῶν ἐδόξαζόν τινες, οὐ μόνον αἱ νεκρομαντικαὶ δηλοῦσι ψυχαγωγίαι, ἀλλὰ καὶ λοιπαὶ ἱστορίαι. φασὶ γοῦν καὶ ὅτι Ζαμόλξιδος διδάξαντος, ὃς δοκεῖ πρότερον Πυθαγόρας γενέσθαι, ἔθνον οἱ Γέται καὶ εὐωχοῦντο ἐπὶ τοῖς τεθνεῶσιν ὡς αὐτὸς ἤζοντος τοῦ ἀποθανόντος. καὶ οὕτω μὲν τὰ κατὰ τὴν ῥηθεῖσαν νεκρικὴν ἀνάκλησιν. (Vers. 38.)

Ευστάθιος, Σχόλια εἰς τὴν Οδύσσειαν τοῦ Ομήρου, 1, 322, 11 -322, 21.

Προς επίρρωσιν αυτών των διδασκαλιών του, εικάζεται ότι κατέφυγεν εις το ακόλουθον τέχνασμα: Μυστικώτατα κατεσκεύασεν εις περιοχὴν απρόσιτον υπόγειον⁸ κατάλυμμα, ως και ο Πυθαγόρας, πλήρες τροφίμων, ἔνθα λάθρα κατέφυγεν και διεβίωσεν ἐπὶ μίαν τριετίαν. Οἱ συμπατριῶται αὐτοῦ Γέται τον εθεώρησαν νεκρόν, τον εθρήνησαν και τον ἐπένησαν. Εμφανισθεὶς ζωντανός μετὰ την τριετίαν, κατέστησεν πιστευτά εις αὐτούς πάντα ὅσα ἐδίδασκεν περί αθανασίας.

Ἐκτοτε κατέστη συμβασιλεύς και σύμβουλος⁹ του βασιλέως των Γετῶν Θρακῶν καθὼς ἐπίσης και νομοθέτης¹⁰ αὐτῶν κατὰ το Πυθαγόρειον πνεῦμα.

⁸ Ὡς δὲ ἐγὼ πυνθάνομαι τῶν τὸν Ἑλλήσποντον και Πόντον οἰκεόντων Ἑλλήνων, τὸν Σάλμοξιν τοῦτον ἔοντα ἄνθρωπον δουλεῦσαι ἐν Σάμῳ, δουλεῦσαι δὲ Πυθαγόρῃ τῷ Μνησάρχῳ· ἐνθεῦτεν δὲ αὐτὸν γενόμενον ἐλεύθερον χρήματα κτήσασθαι συχνά, κτησάμενον δὲ ἀπελθεῖν ἐς τὴν ἐαυτοῦ. Ἄτε δὲ κακοβίων τε ἔόντων τῶν Θρηκῶν και ὑπαφρονεστέρων, τὸν Σάλμοξιν τοῦτον ἐπιστάμενον διαίταν τε Ἰάδα και ἦθεα βαθύτερα ἢ κατὰ Θρηκῆας, οἷα Ἑλλησί τε ὁμίλησαντα και Ἑλλήνων οὐ τῷ ἀσθενεστάτῳ σοφιστῇ Πυθαγόρῃ, κατασκευάσασθαι ἀνδρεῶνα, ἐς τὸν πανδοκεύοντα τῶν ἀστῶν τοὺς πρώτους και εὐωχέοντα ἀναδιδάσκειν ὡς οὔτε αὐτὸς οὔτε οἱ συμπόται αὐτοῦ οὔτε οἱ ἐκ τούτων αἰεὶ γινόμενοι ἀποθανέονται, ἀλλ' ἤξουσι ἐς χάρον τοῦτον ἵνα αἰεὶ περιόντες ἔξουσι τὰ πάντα ἀγαθὰ. Ἐν ᾧ δὲ ἐποίησε τὰ καταλεχθέντα και ἔλεγε ταῦτα, ἐν τούτῳ κατάγειον οἶκημα ἐποιεέτο. Ὡς δὲ οἱ παντελέως εἶχε τὸ οἶκημα, ἐκ μὲν τῶν Θρηκῶν ἠφανίσθη, καταβάς δὲ κάτω ἐς τὸ κατάγειον οἶκημα διαιτᾶτο ἐπ' ἔτεα τρία. Οἱ δὲ μιν ἐπόθειν τε και ἐπένηθεν ὡς τεθνεῶτα. Τετάρτῳ δὲ ἔτει ἐφάνη τοῖσι Θρηκῆσι, και οὕτω πιθανά σφι ἐγένετο τὰ ἔλεγε ὁ Σάλμοξις. Ταῦτά φασί μιν ποιῆσαι. Ἐγὼ δὲ περί μὲν [τούτου και] τοῦ καταγαίου οἰκήματος οὔτε ἀπιστέω οὔτε ὦν πιστεύω τι λήην, δοκέω δὲ πολλοῖσι ἔτεσι πρότερον τὸν Σάλμοξιν τοῦτον γενέσθαι Πυθαγόρεω. Εἶτε δὲ ἐγένετό τις Σάλμοξις ἄνθρωπος, εἴτ' ἐστὶ δαίμων τις Γέτησι οὗτος ἐπιχώριος, χαιρέτω.

Ἡρόδοτος, *Ἱστορίαι*, 4, 94, 1 – 4, 97, 21.

PHOT. SUID. s. Ζάμολξις (ET. M. 407, 45): Πυθαγόραι δουλεύσας, ὡς Ἡρόδοτος τετάρτη (95), Σκύθης, ὃς ἐπανελθὼν ἐδίδασκεν περί τοῦ ἀθάνατον εἶναι τὴν ψυχὴν. Μναςέας (V) δὲ παρὰ Γέταις τὸν Κρόνον τιμᾶσθαι και καλεῖσθαι Ζάμολξιν. Ἑλλάνικος δὲ ἐν τοῖς Βαρβαρικοῖς Νομίμοις φησὶν ὅτι Ἑλληνικός τε γεγονὼς τελετὰς κατέδειξε Γέταις τοῖς ἐν Θράκη, και ἔλεγεν ὅτι οὐτ' ἂν αὐτὸς ἀποθάνοι οὐθ' οἱ μετ' αὐτοῦ, ἀλλ' ἔξουσι πάντα τὰ ἀγαθὰ. ἅμα δὲ ταῦτα λέγων οἰκοδόμει οἶκημα κατάγειον. ἔπειτα ἀφανισθεὶς αἰφνίδιον ἐκ Θρακῶν ἐν τούτῳ διηιτᾶτο. οἱ δὲ Γέται ἐπόθειν αὐτόν. τετάρτῳ δὲ ἔτει πάλιν φαίνεται, και οἱ Θρακῆες αὐτῷ πάντα ἐπίστευσαν. λέγουσι δὲ τινες ὡς ὁ Ζάμολξις ἐδούλευσε Πυθαγόραι Μνησάρχου Σαμίῳ και ἐλευθερωθεὶς ταῦτα ἐσοφίζετο. ἀλλὰ πολὺ πρότερός μοι δοκεῖ ὁ Ζάμολξις Πυθαγόρου γενέσθαι. ἀθανατίζουσι δὲ και Τέριζοι και Κρόβυζοι, και τοὺς ἀποθανόντας ὡς Ζάμολξιν φασὶν οἴχεσθαι, ἤξουν δὲ αὐθις· και ταῦτα αἰεὶ νομίζουσιν ἀληθεῖν. θύουσι δὲ και εὐωχῶνται ὡς αὐθις ἤξοντος τοῦ ἀποθανόντος.

Ελλάνικος, *Σπαραγάμια*, Σπάραγμα 73, 1-16 & Σουΐδας, *Ζήτα*, 18, 1.

πολλαχοῦ δηλοῦται. ὁ δὲ θάνατος αὐτοῦ και ἡ αὐθις ἀναβίωσις κρύψιν τινὰ δηλοῖ τοῦ ἀνδρὸς δολερὰν και ἀνδρὶ κλέπτῃ πρέπουσαν, καθὰ και Ζάμολξις κατάγειον φασὶν οἶκημα πεποικῶς, ὡς και Πυθαγόρας, και ἀφανισθεὶς ἐκ Θρακῶν αἰφνίδιος τετάρτῳ ἔτει ἐφάνη, και οἱ Θρακῆες αὐτῷ πάντα τὰ κατ' αὐτοὺς ἐπίστευσαν, ὅτε και ἦν εἰκὸς λογίσασθαι και αὐτὸν τὸ Σοφόκλειον και εἰπεῖν·

Ευστάθιος, *Σχόλια εἰς τὴν Ομήρου Ὀδύσειαν*, 1, 438, 29-32.

⁹ Λέγεται γάρ τινα τῶν Γετῶν ὄνομα Ζάμολξιν δουλεῦσαι Πυθαγόρα και τινὰ τῶν οὐρανίων παρ' ἐκείνου μαθεῖν, τὰ δὲ και παρ' Αἰγυπτίων πλανηθέντα και μέχρι δεῦρο· ἐπανελθόντα δ' εἰς τὴν οἰκειάν σπουδασθῆναι παρὰ τοῖς ἡγεμόσι και τῷ ἔθνει προλέγοντα τὰς ἐπισημασίας, τελευτῶντα δὲ πείσαι τὸν βασιλέα κοινωνὸν τῆς ἀρχῆς αὐτὸν λαβεῖν ὡς τὰ παρὰ τῶν θεῶν ἐξαγγέλλειν ἰκανόν· και κατ' ἀρχὰς μὲν ἱερέα κατασταθῆναι τοῦ μάλιστα τιμωμένου παρ' αὐτοῖς θεοῦ, μετὰ ταῦτα δὲ και θεὸν προσαγορευθῆναι, και καταλαβόντα ἀντρώδεις τι χωρίον ἄβατον τοῖς ἄλλοις ἐνταῦθα διαιτᾶσθαι, σπάνιον ἐντυγχάνοντα τοῖς ἐκτὸς πλὴν τοῦ βασιλέως και τῶν θεραπόντων· συμπράττειν δὲ τὸν

Μολονότι ο Ηρόδοτος, περιηγηθείς τας παραλίους πόλεις του Ευξείνου Πόντου, εγνώρισεν καλώς τους Γέτας, αποφεύγει να λάβει θέσιν για το προαναφερθέν τέχνασμα του Ζαλμόξιδος προσέτι δε δεν υποστηρίζει ούτε την περίπτωση ότι ο Ζάλμοξις ήτο εις άνθρωπος, ούτε ότι ήτο μία γηγενής θεότης των Γετών.

Ο Ζάλμοξις κατώρθωσεν να οργανώσει την πολυάριθμον φυλήν των Γετών εις μίαν ενότητα, να τους διδάξει να εγκαταλείψουν τον νομαδικόν βίον εγκαθιστάμενοι μονίμως εις έναν τόπον ζώντας ομαδικώς, δημιουργούντες κοινότητας. Δια τούτο ο Στράβων αποκαλεί τον Ζαλμόξιδα «ιδρυτήν πόλεων». Τους εδίδαξεν τας αγροτικάς εργασίας, προς εξασφάλισιν των προς το ζην. Τους ωργάνωσεν επί βάσεως αλληλεγγύης, ομοφύλου αγάπης και ενότητος.

Εδίδαξεν εις αυτούς την δικαιοσύνην¹¹, τους επέβαλεν την ανοχήν δια την ηρεμίαν των ενστίκτων και τους ενέπνευσεν τον πατριωτισμόν.

Κορωνίς του αναμορφωτικού έργου του Ζαλμόξιδος αποτελεί η κατά τα Πυθαγόρεια πρότυπα Νομοθεσία καθώς επίσης η θρησκεία και η θρησκευτική πίστις, την οποίαν τους εδίδαξεν αναμορφώνων Ορφικοπυθαγορικά πρότυπα.

Μετά θάνατον ελατρεύθη ως θεός¹² υπό των Γετών Θρακών.

βασιλέα ὀρώντα τοὺς ἀνθρώπους προσέχοντας ἑαυτῷ πολὺ πλεόν ἢ πρότερον, ὡς ἐκφέροντι τὰ προστάγματα κατὰ συμβουλήν θεῶν.

Στράβων, *Γεωγραφικά*, 7, 3, 5, 1-16.

¹⁰ Ζάμολξις γὰρ Θραξ ὢν καὶ Πυθαγόρου δοῦλος γενόμενος καὶ τῶν λόγων τῶν Πυθαγόρου διακούσας, ἀφεθείς ἐλεύθερος καὶ παραγενόμενος πρὸς τοὺς Γέτας, τοὺς τε νόμους αὐτοῖς ἔθηκε, καθάπερ καὶ ἐν ἀρχῇ δεδηλώκαμεν, καὶ πρὸς τὴν ἀνδρείαν τοὺς πολίτας παρεκάλεσε, τὴν ψυχὴν ἀθάνατον εἶναι πείσας.

Ιάμβλιχος, *Βίος Πυθαγόρου*, 30, 173, 5 – 11.

¹¹ Ἡρόδοτος δὲ ... ἱστορεῖ δὲ καὶ ἀνδρειοτάτους Θρακῶν τοὺς Γέτας καὶ δικαιοτάτους. Ευστάθιος, *Σχόλια* εἰς τοῦ Διονυσίου..., 304, 35-36.

¹² καὶ γὰρ οἱ σοφοὶ καὶ θεῖοι ἄνδρες θεοὶ εἰσιν ὡς πρὸς ἀνθρώπους· εἴωθεν οὖν θεοὶ ἀνδράσι πολλακίς ἀνατιθέναι τὰ συγγράμματα ἑαυτοῦ· ἐν μὲν τῷ Φαίδρῳ τῷ Πυθαγόρα, ἐν δὲ τῷ Χαρμίδῃ Ζαμόλξιδι σοφῶ τινι

Ερμίας, *Σχόλια* εἰς τὸν Φαίδρον τοῦ Πλάτωνος, 253, 21-24.

καὶ ὅπως ἐντύχοι Ἀστραῖος Ζαμόλξιδι παρὰ Γέταις ἤδη θεῶ νομιζομένῳ· Φώτιος, *Βιβλιοθήκη*, 166, 110α, 25-26.

ἄγνωστα πάντα ὀρών. ἀλλὰ πρὸς Ἀκινάκου καὶ Ζαμόλξιδος, τῶν πατρῶων ἡμῖν θεῶν, σύ με, ὦ Τόξαρι, παραλαβὼν ξενάγησον καὶ δεῖξον τὰ κάλλιστα τῶν Ἀθηνησιν, εἶτα καὶ τὰ ἐν τῇ ἄλλῃ Ἑλλάδι, νόμων τε τοὺς ἀρίστους καὶ ἀνδρῶν τοὺς βελτίστους καὶ ἦθη καὶ πανηγύρεις καὶ βίον αὐτῶν καὶ πολιτείαν Λουκιανός, *Σκυθικά*, 4, 13-2921-27.

Δρυΐδαι <δὲ> οἱ ἐν Κελτοῖς τῇ Πυθαγορείῳ φιλοσοφία κατ' ἄκρον ἐγκύψαντες, αἰτίου αὐτοῖς γενομένου ταύτης τῆς ἀσκήσεως Ζαμόλξιδος δούλου Πυθαγόρου, γένει Θρακίου· ὃς μετὰ τὴν Πυθαγόρου τελευτὴν ἐκεῖ χωρήσας αἴτιος τούτοις ταύτης τῆς φιλοσοφίας ἐγένετο. τούτους Κελτοὶ ὡς προφήτας καὶ προγνωστικούς δοξάζουσιν διὰ τὸ ἐκ ψήφων καὶ ἀριθμῶν Πυθαγορικῇ τέχνῃ προαγορεύειν αὐτοῖς τινα, ἧς καὶ αὐτῆς τέχνης τὰς ἐφόδους οὐ σιωπήσομεν, ἐπεὶ καὶ ἐκ τούτων τινὲς αἰρέσεις παρεισάγειν ἐτόλμησαν. χρῶνται δὲ Δρυΐδαι καὶ μαγείαις.

Ο Στράβων (*Γεωγραφικά*) μας παραδίδει ότι ο Δεκαίνεος ήτο ο μέγας ιερέυς του Ζαλμόξιδος επί του Γέτου βασιλέως Βοϊρεβίστα¹³ εναντίον του οποίου ήτο έτοιμος να αρχίσει τον πόλεμον ο Καίσαρ των Ρωμαίων.

Συγκεκριμένως ο Πλάτων διδάσκει δια στόματος Σωκράτους, όστις επολέμησεν εις την Θράκην, περί της υγείας του σώματος και της ψυχής μέσω μιας θεωρίας του Ζαλμόξιδος, την οποίαν ήκουσεν από τινα Θράκα Γέτην ιατρόν κατά την οποίαν η ψυχή καθίσταται άθάνατος. Κατ' αυτήν για να ιαθεί το μέρος πρέπει προηγουμένως να ιαθεί το όλον. Δεν θεραπεύεις πάθυσίν τινα των οφθαλμών, εάν προηγουμένως δεν θεραπεύσεις την κεφαλήν. Επίσης είναι παράλογον να επιδιώκεις την θεραπείαν της κεφαλής, χωρίς προηγουμένως να έχεις θεραπεύσει ολόκληρον το σώμα.

Περί τινος Θρακός ιατρού -εκ των ιατρών του Ζαλμόξιδος- δια στόματος Σωκράτους ομιλεί ο Πλάτων εις τον διάλογόν του Χαρμίδης¹⁴ (*Χαρμίδης*, 156d1 – 157c6), διότι ο Χαρμίδης ισχυρίζετο μεθ' υπερηφανείας ότι εγνώριζεν έπωδην (=ξόρκι) τινά κατά του πονοκεφάλου¹⁵ (*Χαρμίδης*, 155e1-3).

Ιππόλυτος, *Refutatio omnium haeresium*, 1, 24, 5, 5.

¹³ παρὰ τοῖς Γέταις θεός, τὸ μὲν παλαιὸν Ζάμολξις Πυθαγόρειός τις, καθ' ἡμᾶς δὲ ὁ τῷ Βυρεβίσται θεσπίζων Δεκαίνεος·

Στράβων, *Γεωγραφικά*, 16, 2, 38, 1-17 & Ποσειδώνιος, *Σπαράγματα*, Σπάραγμα 70, 64-65.

¹⁴ «Κἀγὼ ἀκούσας αὐτοῦ ἐπαινέσαντος ἀνεθάρρησά τε, καί μοι κατὰ σμικρὸν πάλιν ἡ θρασυτήσ σου συνηγείροτο, καὶ ἀνεξωπυρούμην. καὶ εἶπον· Τοιοῦτον τοίνυν ἐστίν, ὦ Χαρμίδη, καὶ τὸ ταύτης τῆς ἐπωδῆς. ἔμαθον δ' αὐτὴν ἐγὼ ἐκεῖ ἐπὶ στρατιᾶς παρὰ τινος τῶν Θρακῶν τῶν Ζαλμόξιδος ιατρῶν, οἱ λέγονται καὶ ἀπαθανατίζουσιν. ἔλεγεν δὲ ὁ Θραξ οὗτος ὅτι ταῦτα μὲν [ιατροὶ] οἱ Ἕλληνας, ἃ νυνδὴ ἐγὼ ἔλεγον, καλῶς λέγουσιν· ἀλλὰ Ζάμοξις, ἔφη, λέγει ὁ ἡμέτερος βασιλεὺς, θεὸς ὢν, ὅτι ὡσπερ ὀφθαλμοὺς ἄνευ κεφαλῆς οὐ δεῖ ἐπιχειρεῖν ἰᾶσθαι οὐδὲ κεφαλὴν ἄνευ σώματος, οὕτως οὐδὲ σῶμα ἄνευ ψυχῆς, ἀλλὰ τοῦτο καὶ αἴτιον εἶη τοῦ διαφεύγειν τοὺς παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ιατροὺς τὰ πολλὰ νοσήματα, ὅτι τοῦ ὅλου ἀμελοῖεν οὐ δέοι τὴν ἐπιμέλειαν ποιεῖσθαι, οὐ μὴ καλῶς ἔχοντος ἀδύνατον εἶη τὸ μέρος εὖ ἔχειν. πάντα γὰρ ἔφη ἐκ τῆς ψυχῆς ὠρμηθῆσαι καὶ τὰ κακὰ καὶ τὰ ἀγαθὰ τῷ σώματι καὶ παντὶ τῷ ἀνθρώπῳ, καὶ ἐκεῖθεν ἐπιρρεῖν ὡσπερ ἐκ τῆς κεφαλῆς ἐπὶ τὰ ὄμματα· δεῖν οὖν ἐκεῖνο καὶ πρῶτον καὶ μάλιστα θεραπεύειν, εἰ μέλλει καὶ τὰ τῆς κεφαλῆς καὶ τὰ τοῦ ἄλλου σώματος καλῶς ἔχειν. θεραπεύεσθαι δὲ τὴν ψυχὴν ἔφη, ὦ μακάριε, ἐπαδαῖς τισιν, τὰς δ' ἐπωδάς ταύτας τοὺς λόγους εἶναι τοὺς καλοῦς· ἐκ δὲ τῶν τοιούτων λόγων ἐν ταῖς ψυχαῖς σωφροσύνην ἐγγίγνεσθαι, ἧς ἐγγενομένης καὶ παρούσης ῥάδιον ἤδη εἶναι τὴν ὑγίειαν καὶ τῆς κεφαλῆς καὶ τῷ ἄλλῳ σώματι πορίζουσιν. διδάσκων οὖν με τό τε φάρμακον καὶ τὰς ἐπωδάς, “Ὅπως,” ἔφη, “τῷ φαρμάκῳ τούτῳ μηδεὶς σε πείσει τὴν αὐτοῦ κεφαλὴν θεραπεύειν, ὅς ἂν μὴ τὴν ψυχὴν πρῶτον παράσχη τῇ ἐπωδῇ ὑπὸ σοῦ θεραπευθῆναι. καὶ γὰρ νῦν,” ἔφη, “τοῦτ' ἐστὶν τὸ ἀμάρτημα περὶ τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι χωρὶς ἐκατέρου, σωφροσύνης τε καὶ ὑγείας, ιατροὶ τινες ἐπιχειροῦσιν εἶναι.” καὶ μοι πάνυ σφόδρα ἐνετέλλετο μήτε πλούσιον οὕτω μηδένα εἶναι μήτε γενναῖον μήτε καλόν, ὅς ἐμὲ πείσει ἄλλως ποιεῖν. ἐγὼ οὖν ὁμώμοκα γὰρ αὐτῷ, καὶ μοι ἀνάγκη πείθεσθαι—πείσομαι οὖν, καὶ σοί, ἐάν μὲν βούλησθε κατὰ τὰς τοῦ ξένου ἐντολάς τὴν ψυχὴν πρῶτον παρασχεῖν ἐπάσαι ταῖς τοῦ Θρακῆς ἐπωδαῖς, προσοίσω τὸ φάρμακον τῇ κεφαλῇ· εἰ δὲ μὴ, οὐκ ἂν ἔχομεν ὅτι ποιοῦμέν σοι, ὦ φίλε Χαρμίδη.»

¹⁵ ὁμοῦς δὲ αὐτοῦ ἐρωτήσαντος εἰ ἐπιστάμην τὸ τῆς κεφαλῆς φάρμακον, μόγις πῶς ἀπεκρινάμην ὅτι ἐπιστάμην.

Αυτούς τους λόγους του Σωκράτους αναφέρει ο αυτοκράτωρ Ιουλιανός¹⁶ (*Παραμυθία*, 3, 27-45 και *Κρόνια*, 4, 20-23) και ο Στοβαίος¹⁷ (*Ανθολόγιον*, 4, 37, 23, 1-18).

3. Το ψευδοτετραδικόν αριθμητικόν σύστημα των Γετών Θρακών

Από των πάνυ παλαιών ετών οι μη πεπολιτισμένοι λαοί και όχι κατ' ανάγκην οι λαοί οι έχοντες μυαλόν μικρού παιδιού κατενόησαν κατ' ίδιον τρόπον, μη αναμένοντες ούτε τον Θαλήν, ούτε τον Πλάτωνα, ούτε τον Αριστοτέλην, ούτε τον Ευκλείδην να τους το είπει, ότι:

«Ἀριθμὸς δὲ τὸ ἐκ μονάδων συγκείμενον πλῆθος»,

«Μονὰς ἐστίν, καθ' ἣν ἕκαστον τῶν ὄντων ἐν λέγεται»,

«ἀρχὰς γὰρ καὶ τῶν αἰσθητῶν τὸ ἐν καὶ τὴν ἀόριστόν φασι δυάδα λέγειν τὸν Πλάτωνα¹⁸»,

¹⁶ Ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἐκ τῆς σῆς φιλίας ὄφελος ἐκαρπώσαμην· τοσούτων δὲ ὁμοῦ ἐστερημένος, τίνων ἂν εὐπορήσαιμι λόγων οἱ με, διὰ τὸν σὸν πόθον σά τε μήδεα σὴν τ' ἀγανοφροσύνην αὐτὴν προέσθαι τὴν ψυχὴν κινδυνεύοντα, πείσουσιν ἀτρεμεῖν καὶ φέρειν ὅσα δέδωκεν ὁ θεὸς γενναίως; εἰς ταῦτο γὰρ ἔοικεν αὐτῷ νοῶν ὁ μέγας αὐτοκράτωρ ταῦθ' οὕτω νυνὶ βουλευσασθαι. Τί ποτε οὖν ἄρα χρὴ διανοηθέντα καὶ τίνας ἐπώδᾳς εὐρόντα πείσαι πράως ἔχειν ὑπὸ τοῦ πάθους θορυβουμένην τὴν ψυχὴν; ἄρα ἡμῖν οἱ Ζαμόλξιδοί εἰσι μιμητέοι λόγοι, καὶ αἱ ἐκ Θράκης ἐπώδαί, ἃς Ἀθήναζε φέρον ὁ Σωκράτης πρὸ τοῦ τὴν ὀδύνην ἰᾶσθαι τῆς κεφαλῆς ἐπάδειν ἡξίου τῷ καλῷ Χαρμίδῃ; ἢ τούτους μὲν ἄτε δὴ μείζονας καὶ περὶ μείζονων οὐ κινήτεον, ὥσπερ ἐν θεάτρῳ μικρῷ μηχανὰς μεγάλας, ἀλλ' ἐκ τῶν ἔμπροσθεν ἔργων, ὧν ἐπυθόμεθα τὰ κλέα, φησὶν ὁ ποιητής, ὥσπερ ἐκ λειμῶνος δρεψάμενοι ποικίλου καὶ πολυτελοῦς ἄνθη τὰ κάλλιστα, ψυχαγωγήσομεν αὐτοὺς τοῖς διηγήμασι, μικρὰ τῶν ἐκ φιλοσοφίας αὐτοῖς προστιθέντες; ὥσπερ γὰρ οἶμαι τοῖς λίαν γλυκέσιν Ιουλιανός, ...Παραμυθία..., 3, 27-45.

«Ἀλλὰ ἴθι», εἶπεν, «ὡ Ζήνων, ἐπιμελήθητι τοῦμοῦ θρέμματος». Ὁ δὲ ὑπακούσας, εἶτα ἐπάσας αὐτῷ μικρὰ τῶν δογμάτων, ὥσπερ οἱ τὰς Ζαμόλξιδος ἐπώδᾳς θρυλοῦντες, ἀπέφηνεν ἄνδρα ἔμφρονα καὶ σώφρονα.
Ιουλιανός, *Κρόνια*, 4, 20-23.

¹⁷ Πλάτωνος ἐκ τοῦ Χαρμίδου (p. 156 D–157 A).

Τοιοῦτον τοίνυν ἐστίν, ὃ Χαρμίδῃ, τὸ ταύτης τῆς ἐπώδῃς. ἔμαθον δὲ αὐτὴν ἐγὼ ἐκεῖ ἐπὶ στρατείας παρὰ τινος τῶν Θρακῶν τῶν Ζαμόλξιδος πολιτῶν, οἱ λέγονται ἀπαθανατίζειν. ἔλεγε δὲ ὁ Θράξ οὗτος ὅτι ταῦτα μὲν δὴ οἱ Ἕλληνες ἰατροί, ἃ νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον, καλῶς λέγοιεν· ἀλλὰ Ζάμολξις, ἔφη, λέγει ὁ ἡμέτερος βασιλεὺς, θεὸς ὧν, ὅτι ὥσπερ ὀφθαλμοὺς ἄνευ κεφαλῆς οὐδεὶς ἐπιχειρεῖ ἰᾶσθαι οὐδὲ κεφαλὴν ἄνευ σώματος, οὕτως οὐδὲ σῶμα ἄνευ ψυχῆς, ἀλλὰ τοῦτο καὶ αἴτιον εἶη τοῦ διαφεύγειν τοὺς παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἰατροῦς τὰ πολλὰ νοσήματα, ὅτι τοῦ ἄλλου ἀμελοῖεν οὐ δέοι τὴν ἐπιμέλειαν ποιεῖσθαι, οὐ μὴ καλῶς ἔχοντος ἀδύνατον εἶη τὸ μέρος <εὔ> ἔχειν. πάντα γὰρ ἔφη ἐκ τῆς ψυχῆς ὠρμῆσθαι καὶ τάγαθὰ καὶ τὰ κακὰ τῷ σώματι, παντὶ τῷ ἀνθρώπῳ, κάκειθεν ἐπιρρεῖν ὥσπερ ἐκ τῆς κεφαλῆς ἐπὶ τὰ ὄμματα. δεῖν οὖν ἐκεῖνο καὶ πρῶτον καὶ μάλιστα θεραπεύειν, εἰ μέλλει καὶ τὰ τῆς κεφαλῆς καὶ τὰ τοῦ ἄλλου σώματος καλῶς ἔχειν. Στοβαίος, *Ανθολόγιον*, 4, 37, 23, 1-18.

¹⁸ Αριστοτέλης, *Διάφορα Σπαράγματα*, 1, 2, 28, 19.

«ἀρχὰς τῶν τε ἀριθμῶν καὶ τῶν ὄντων ἀπάντων ἐτίθετο Πλάτων τό τε ἓν καὶ τὴν δυάδα, ὡς ἐν τοῖς περὶ τὰγαθοῦ Ἀριστοτέλους λέγει¹⁹» και επροχώρησαν εις την αριθμησιν των πραγμάτων λέγοντες ἓν, δύο, πολλά.

Δεν εδυνήθην ποτέ να κατανοήσω το πνεύμα του Αριστοτέλους γράφοντας περί ταύτης της φυλής των Θρακῶν ὅτι ηριθμει μέχρι το τέσσαρα με την δήλωσιν ὅτι «μηδὲ χρῆσιν μηδενὸς εἶναι πολλοῦ αὐτοῖς», ἤτοι «οὔτε τους χρειάζονται περισσότερα».

Τούτο ἀραγε σημαίνει ὅτι μετρούντες σταματοῦν εις τον αριθμὸν τέσσαρα μη προχωροῦντες εις μεγαλυτέρους αριθμούς; Τουτέστιν δεν ηδύναντο ποτέ να μετρήσουν τα πέντε δάκτυλα της μιας χειρός των;

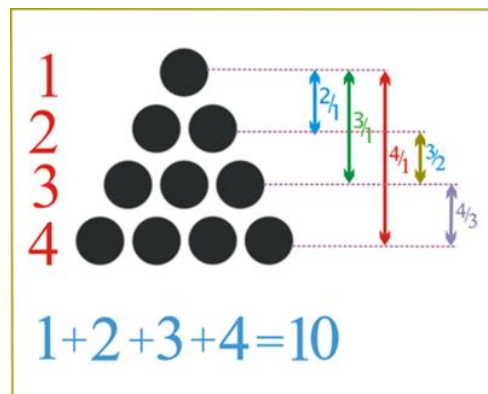
Μήπως εχρησιμοποιοῦν μόνον τα τέσσαρα αριθμητικὰ σύμβολα εκ των δέκα υπαρχόντων εις το δεκαδικὸν αριθμητικὸν σύστημα και αδιαφόρουν δια τα υπόλοιπα, θεωροῦντες ταῦτα ὡς περιττά;

Μήπως πάλι ηδύναντο να μετροῦν φθάνοντες εις οιονδήποτε μεγάλον αριθμὸν χρησιμοποιοῦντες αριθμητικὸν τι σύστημα τεσσάρων μόνον ψηφίων;

Διερωτώμαι μήπως η ἔκφρασις αὐτὴ του Αριστοτέλους εδήλου απλῶς ασαφὴ πληροφορῆσιν του φιλοσόφου ἢ μήπως ἦτο εμπάθεια –καρφί κατά το δη λεγόμενον- εναντίον ταύτης της φυλής των Θρακῶν ἢ, ὡς εσυνήθιζεν ο Αριστοτέλης, ἀκόμη μία μομφή κατά του Πυθαγόρου και των Πυθαγορείων;

Οὔτως ἢ ἄλλως η ευγνωμοσύνη ημῶν των Θρακῶν πρέπει να εἶναι μεγίστη προς τον Αριστοτέλην, διότι μας διέσωσεν την προμνημονευθεῖσαν πληροφορίαν, ἥτις τυγχάνει μεγίστης σπουδαιότητος.

Ο Αριστοτέλης δεν ἔρριπεν κατά τρόπον ασαφὴ την μομφήν. Υπήρξεν σαφέστατος, διότι ρητὰ αναφέρει ὅτι «ἀρχὴ ἡ δεκάς; ἐν γὰρ καὶ δύο καὶ τρία καὶ τέτταρα γίνεται δεκάς».

Εικὸν 2: Η ιερά Πυθαγόρειος τετρακτύς.

¹⁹ Αριστοτέλης, *Διάφορα Σπαράγματα*, 1, 2, 28, 3-5.

Για τους έχοντας Πυθαγόρειον μύησιν η ρήσις αύτη παραπέμπει εις την Πυθαγόρειον τετρακτύν περί της οποίας ο Λουκιανός εις το έργον του *Πράσις Βίων* αναφέρει $10=1+2+3+4$ (4 κατά δύναμιν, ήτοι οι τέσσερις πρώτοι φυσικοί αριθμοί και 10 κατ' αριθμόν, ήτοι το άθροισμα των μονάδων αυτών των πρώτων τεσσάρων φυσικών αριθμών) και ο Σέξτος ο Εμπειρικός (*Προς Μαθηματικούς*, 7, 94, 8-10) αναφέρει «τετρακτύν δέ αριθμόν τινα, ός έκ τεσσάρων τών πρώτων αριθμών συγκείμενος τόν τελειότατον άπήρτιζεν, ώσπερ τόν δέκα».

Οποία, όμως η σχέση των Θρακών μετά του Πυθαγόρου και της πυθαγορείου τετρακτύος; Φαίνεται ή ότι εξηρέυνησεν λεπτομερώς ο Αριστοτέλης για να ανακαλύψει την σχέσηιν ταύτην μεταξύ των πολλών μικρών ή μεγάλων φύλων – Εθνών των Θρακών ή ότι η σχέσηιν αύτη ήτο κραυγαλέως οφθαλμοφανής για λόγους τινάς. Ο Ζάλμοξις μεταξύ των πολλών άλλων φαίνεται ότι edίδαξεν εις τους Γέτας και ένα αριθμητικόν σύστημα με βάσιν την Πυθαγόρειον τετρακτύν.

Πάντα ταύτα σημαίνουν ότι οι Γέται μετεχειρίζοντο δια τας καθ' ημέραν ανάγκας των έν ψευδοτετραδικόν αριθμητικόν σύστημα ελλείπει του μηδενός, μη σωρευτικόν, αλλά θεσιακόν ως ακριβώς το Ιωνικόν²⁰.

Η μη ύπαρξις του μηδενός εις αυτό το αριθμητικόν σύστημα επιβάλλει την δημιουργίαν ιδίου συμβόλου δι' εκάστην μονάδα της δευτέρας, της τρίτης κ.ο.κ. κλάσεως αριθμών.

Κατά την προσωπικήν μου άποψιν εις αυτό το ψευδοτετραδικόν αριθμητικόν σύστημα των Γετών Θρακών τέσσερις (4) μονάδες της πρώτης κλάσεως δημιουργούν μίαν μονάδα της δευτέρας κλάσεως, ήτοι μίαν τετράδα. Εν συνεχεία, τέσσερις (4) τετράδες –μονάδες της δευτέρας κλάσεως-, ήτοι $4 \times 4 = 16$ μονάδες της πρώτης κλάσεως, δομούν μίαν μονάδα της τρίτης κλάσεως, ήτοι μίαν δεκαεξάδα. Συνεχίζοντες, τέσσερις (4) δεκαεξάδες –μονάδες της τρίτης κλάσεως-, ήτοι $4 \times 4 \times 4 = 64$ μονάδες της πρώτης κλάσεως, δομούν μίαν μονάδα της τετάρτης κλάσεως, ήτοι μίαν εξηκοντατετράδα κ.ο.κ.

Δέχομαι ότι εις το ψευδοτετραδικόν αριθμητικόν σύστημα των Γετών Θρακών δια τον συμβολισμόν των μονάδων της πρώτης κλάσεως χρησιμοποιούνται μόνον τα αριθμητικά ψηφία $A=1$, $B=2$, $\Gamma=3$, $\Delta=4$. Μετά το $\Delta=4$ –κατά την φιλοσοφίαν των αριθμητικών συστημάτων- αρχίζει η αριθμητική επαναδίπλωσις για την έκφρασιν των μονάδων της δευτέρας κλάσεως (από το 5 έως το 20) ως ακολούθως:

το πέντε είναι μία (A) τετράς συν μία μονάς (A) και το συμβολίζω ως AA.

Το εννέα είναι δύο (B) τετράδες συν μία μονάς (A) και το συμβολίζω ως BA.

Το είκοσι, με το οποίον ολοκληρούνται αι μονάδες της δευτέρας κλάσεως, είναι τέσσερις (Δ) τετράδες συν μία τετράς (Δ) και το συμβολίζω ως ΔΔ.

²⁰ Οι Θράκες ήρχισαν χρησιμοποιούντες το ελληνικόν αλφάβητον και ειδικότερον την Αττικήν-Ιωνικήν παραλλαγήν αυτού από του 5^{ου} π.Χ. αιώνος, ως τεκμαίρεται εκ των μέχρι τούδε υπάρχόντων στοιχείων. Θα edυνάμεθα να εικάσωμεν ότι οι Θράκες μετά του Αττικού-Ιωνικού αλφαβήτου edανείσθησαν και το αριθμητικόν των σύστημα κατά το πνεύμα της oligοσημίας.

Αι μονάδες της τρίτης κλάσεως είναι εις πλήθος 64 (από το 21 έως το 84) και ο συμβολισμός των προκύπτει κατά το σκεπτικόν της επαναδιπλώσεως, ήτοι: το 21 είναι μία (Α) δεκαεξάς, μία (Α) τετράς και μία μονάς (Α): το συμβολίζω ως ΑΑΑ.

Το 84 είναι τέσσερις (Δ) δεκαεξάδες, τέσσερις (Δ) τετράδες και τέσσερις μονάδες (Δ): το συμβολίζω ως ΔΔΔ.

Θεωρώ ότι δια των παρατεθέντων παραδειγμάτων ο αλγόριθμος συνθέσεως των αριθμών εις το ψευδοτετραδικόν αριθμητικόν σύστημα των Γετών Θρακών κατέστη κατανοητός.

Πίναξ 1: Σύνθεσις αριθμών εις το ψευδοτετραδικόν αριθμητικόν σύστημα των Γετών Θρακών			
Τα 4 αριθμητικά ψηφία της πρώτης κλάσεως			
A=1	B=2	Γ=3	Δ=4
Τα 16 αριθμητικά ψηφία της δευτέρας κλάσεως			
ΑΑ=5	ΑΒ	ΑΓ	ΑΔ
ΒΑ	ΒΒ	ΒΓ	ΒΔ
ΓΑ	ΓΒ	ΓΓ	ΓΔ
ΔΑ	ΔΒ	ΔΓ	ΔΔ=20
Τα 64 αριθμητικά ψηφία της τρίτης κλάσεως			
ΑΑΑ=21	ΑΑΒ	ΑΑΓ	ΑΑΔ
ΑΒΑ	ΑΒΒ	ΑΒΓ	ΑΒΔ
ΑΓΑ	ΑΓΒ	ΑΓΓ	ΑΓΔ
ΑΔΑ	ΑΔΒ	ΑΔΓ	ΑΔΔ=36
ΒΑΑ=37	ΒΑΒ	ΒΑΓ	ΒΑΔ
ΒΒΑ	ΒΒΒ	ΒΒΓ	ΒΒΔ
ΒΓΑ	ΒΓΒ	ΒΓΓ	ΒΓΔ
ΒΔΑ	ΒΔΒ	ΒΔΓ	ΒΔΔ=52
ΓΑΑ=53	ΓΑΒ	ΓΑΓ	ΓΑΔ
ΓΒΑ	ΓΒΒ	ΓΒΓ	ΓΒΔ
ΓΓΑ	ΓΓΒ	ΓΓΓ	ΓΓΔ
ΓΔΑ	ΓΔΒ	ΓΔΓ	ΓΔΔ=68
ΔΑΑ=69	ΔΑΒ	ΔΑΓ	ΔΑΔ
ΔΒΑ	ΔΒΒ	ΔΒΓ	ΔΒΔ
ΔΓΑ	ΔΓΒ	ΔΓΓ	ΔΓΔ

ΔΔΑ	ΔΔΒ	ΔΔΓ	ΔΔΔ=84
Παραδείγματα αριθμητικών ψηφίων 4ης και 5ης κλάσεως			
ΑΑΑΑ=85	ΕΩΣ	ΔΔΔΔ=340	κ.ο.κ.
ΑΑΑΑΑ=341		ΔΔΔΔΔ=1364	

ZAMOLXIS OR ACCORDING TO HERODIANUS ZAMOXLIS, THE
THRACIAN GAETES PRESOCRATIC PYTHAGOREAN PHILOSOPHER
Charalambos Ch. Spyridis

Abstract

For many years I have been trying to find the cause the philosopher Aristotle blamed a race out of the 72 of my Thracian ancestors that they supposed to have a mind of a child and could not count above the number four.

I have concluded that he implied the Getes who lived nearby the river Dounabe in Thrace and had been civilized by the Pythagorean philosopher Zamolxis. Zamolxis took the Getes and from nomads made them townsmen, he settled them down to cities he built, taught them Religion, gave them Pythagorean laws and taught them to be patriots.

Aristotle's arrows did not really aim at Getes, but the Pythagorean Zamolxis, and through him Pythagora himself, who he loathed.

Keywords: Gaetes, Pythagoras, Geveleizin, Tetractys, Pseudoquaternary arithmetic system